

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 kron. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naslovnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Včerajsnji shodi.

Pri Sv. Miklavžu blizu Ormoža

se je shoda udeležilo nad 400 ljudi. Vse sobe v gostilni gospe Ivannševce so bile natlačene polne in veliko moških je šlo na cesti. Shodu je predsedoval g. župan Šinko iz Središča. Ob velikem odobravanju in navdušenju zbranih je govoril g. dr. Vek. Kukovec k dnevnemu redu (deželno-zborska volilna reforma, gospodarske zahteve spodnještajerskih Slovencev do dežele, sodnijska imenovanja, Beckova sporavnica med narodi in zlasti o zahtevi po slovenskem uradovanju). Ljudstvo se živahneje zanima za ta vprašanja kakor bi človek pričakoval; to se je pokazalo včeraj ne le pri Sv. Miklavžu, temveč tudi na vseh drugih shodih. G. Jakob Zdravec je govoril o nastanku, pomenu in namenu „Narodne stranke“; predlagal je zaupnico vodstvu „Narodne stranke“, ki se je sprejela z viharimi živjajo-klici! Gosp. učitelj Robert Košar je govoril o združništvu, posebe o vinarskih zadrugah, g. učitelj Šalamun je predlagal spodaj objavljeno resolucijo. Shod je trajal 2 uri (po rani maši) in je pokazal, da ima v Miklavževčanih „Narod. stranka“ krepko oporo.

V Bočni je zborovalo pri gosp. Purnatu nad 200 mož samo naprednjakov. Predsedoval je g. notar Drukar. Govoril je g. dr. G. Sernec o deželno-zborski volilni reformi, g. notar Drukar o uradniškem vprašanju, nato je zopet govoril g. dr. G. Sernec o narodni sporavnici. Sprejela se je o vsem tem resolucija, ki jo priobčujemo spodaj. Glede trgovinske pogodbe s Srbijo, katera se je žal sklenila na podlagi poobl. zakona iz prejšnjega državnega zbora, kjer je sedel tudi oni dr. Korošec, ki danes zaradi te pogodbe hujska proti „Narodni stranki“, se je obžalovalo, da bo ovirana lesna kupčija in da se srbska meja vobče ni popolnoma otvorila. Navdušenje je bilo veliko, shod v vsakem oziru dobro vspel.

V Grajski vasi je bil krasen shod; udeležilo se ga je nad 300 zborovalcev. Predsedoval g. župan Mazil, govorila gg. dr. Božič in dr. poslanec Roblek. Daljše poročilo priobčimo prihodnjič. Živela napredna Grajska vas!

V Ivanjovcih se je vršil shod v gostilni gospe Kralj. Shod je bil za kraj nekaj čisto novega; še nikoli ni bilo tam političnega shoda! Prišlo je do 200 ljudi. Zborovanje je vodil obče priljubljeni trgovec g. Lovro Petovar. Govoril je g. dr. Kukovec k dnevnemu redu; oglašil se je za njim k besedi domačin g. J. Kozar in povedal nekaj lepih misli o starostnem zavarovanju kmečkih delavcev, o lovski postavi, o krivicah, ki se gode pri eksekucijah itd. G. urednik Spindler je osvetlil „delovanje“ „Slov. Gosp.“ za kmečko ljud-

stvo. Hrupno pritrdjevanje je pokazalo, da se že svita v tem oziru! Shod je imel objednem namen izvoliti pripravljalni odbor za ustanovitev kmetijske podružnice za svetinjsko župnijo. O potrebi take podružnice je strokovno in krasno govoril g. Petovar, na kar se je pripravljalni odbor tudi sestavil. — Na tem in pa na miklavškem shodu se je javno pribilo, da „Km. zveza“ hujska v „Slov. Gosp.“ ljudi k nasilnemu postopanju na shodih. Ta hujskarija se je najostreje obsodila. Oba shoda sta za sedanji politični položaj v ormoškem okraju velepomembna.

Pri Sv. Barbari v Halozah

se je vršil naravnost vzoren shod. Marljivi in navdušeni tamošnji pristaši Nar. str. so shod kar najbolje pripravili — zato se ni čuditi krasnemu in za druge kraje vzglednemu uspehu. Predsedoval je shodu g. Štumberger, namestnik je bil g. župan Žuran, zapisnikar g. Gnilšek ml. Udeležba se mora nazivati velikanska; nad 400 mož, cvet fare, se je zbralo v obeh sobah stare šole, na hodnikih in še celo na trgu pred šolo so poslušali ljudje. Govoril je prvi g. Lešničar o deželnozborski volilni reformi in o raznih gospodarskih zahtevah do dežele. Može so zelo pazno sledili govornikovim izvajanjem in bili sila ogorčeni nad krivicami, katere dela nemška večina slov. manjšini v deželi. G. dr. Koderman je razpravljao o jezikovnem vprašanju; njegov izvrsten in poljuden govor je vzbudil mnogo odobravanja. Prišlo je na dnevni red tudi draginjsko vprašanje, ki je za barbarske razmere tolike važnosti. Obžalovalo se je, da slov. duhovniški poslanci pri obravnavanju draginjskega vprašanja v državnem zboru iz neznanja pravih ljudskih potreb niso zavzeli ljudstvu prijaznega stališča. Haložani morajo biti za odprtje mej, ker zahtevajo cen kruha. (Isto so trdili tudi zborovalci pri sv. Miklavžu in v Bočni). Osvetlila se je primerno pisava „Slov. Gosp.“ in se je sklenila sledeča resolucija:

„Na javnem shodu narodne stranke pri Sv. Barbari zbrani slovenski kmetje z ogorčenjem obsojamo lažljivo, protikmečko in protinarodno prisavo „Slov. Gospodarja“ in ga pozivljamo naj preneha zastrupljati naše javno življenje z obrekovalnimi osebnimi napadi na slovenske rojake.“

Sklenila se je se resolucija k dnevnemu redu in nato še je zaključil krasno uspel shod, ki je znova dokazal, da stoji Barbara v narodnem taboru narodne stranke.

Pri Sv. Marku pod Ptujem

se je vršil shod v gostilni g. Čeha. Bil je razmeroma bolj slabo obiskan, ker se je vršila v bližnji vasi licitacija nekega veleposestva s premakljivim blagom vred. Vendar pa se je konečno nabralo do 80 mož. Ker „Nar. str.“ v

kraju še ni organizirana, so prišli na shod večinoma pristaši „Km. zveze“. G. dr. Koderman je predlagal v predsedstvo g. župana Vršiča; na predlog kaplana g. Gričnika se izvoli še g. M. Brenčič in zapisnikarjem se izvoli g. učitelj M. Lešnik. Gg. I. Lešničar in dr. Koderman sta govorila o dnevnem redu; g. kaplan Gričnik je med govorom prvega delal neke opazke, a je kmalu umolknil. G. Brenčič je govoril o cenitvi km. posestev l. 1909. Gosp. učitelj Kosi je govoril o letnih počitnicah. G. Lešničar je govoril o bodoči kmet. šoli in zavzel stališče, da je treba učni načrt tako urediti, da bo pouk trajal dve zimi in jedno poletje. To je mnenje odličnih strokovnjakov. Radi počitnic se je vnel prav živahen razgovor. Gosp. župan Vršič je kratko in stvarno govoril o razmerah v okr. šolsk. svetu in konečno želel, da bi se slov. poslanci združili v jeden klub. Najprej pa bi se Slovenci morali spraviti doma. G. M. Brenčič pripomni, da sta oba kluba nastala le zavoljo osebne mržnje med dr. Šusteršičem in dr. Plojem. (?) Pri glasovanju o resoluciji je prišlo do prepira, ker je g. kaplan bil malo preveč živahen. On in njegovi so seveda glasovali proti — pa resolucija je bila le z večino sprejeta.

V Rogatcu in v Sevnici

sta se vršila shoda ob povoljni udeležbi. V Rogatcu se je udeležilo shoda mnogo štajercijancev. Natančnejše poročilo priobčimo prihodnjič.

Včerajsnji shodi so zopet sijajen dokaz, da je „Narodna stranka“ nositeljica narodne misli na Spod. Štajerskem. Naši somišljeniki in vsi odkritosrčni narodnjaki bodo gotovo z veseljem in zadoščenjem čitali poročila o naših sijajnih shodih. Mi gremo naprej!

Resolucija

sprejeta na javnih shodih „Narodne stranke“ dne 22. sušca 1908.

Na današnjih javnih shodih zbrani štajerski Slovenci se v polnem obsegu in z vso odločnostjo pridružimo sklepom štajerskih Slovencev, storjenim na javnih shodih dne 23. svečana t. l. in sicer glede zahtev o spremembi deželnozborskega volilnega zakona in deželnega reda, nadalje glede naših narodnihingospodarskih inprosvetnih zahtev nasproti štajerski deželi, slednjič tudi soglašamo s protestom zaradi ponemčevanja Spodnje Štajerske z imenovanjem nemških uradnikov za slovensko ljudstvo. Z ozirom na namero osrednje vlade na Dunaju rešiti pereče narodno vprašanje le v korist Nemcem na Češkem, z vso odloč-

nostjo zahtevamo rešitev narodnega vprašanja na podlagi dosledne narodne enakopravnosti za vse narode, tudi za Slovence in na podlagi narodne samonprave. Slovenske in slovanske poslance pozivamo, da se uprejo vladni predlogi o narodni spravi med Nemci in Čehi v kraljevini Češki dotlej, dokler Nemci ne privolijo v zakonito zagotovitev narodnih pravic Slovencev nasproti Nemcem v oni meri, kakor iste na Češkem od Čehov zahtevajo.

Politični pregled.

Domače dežele.

Pripravlja se nova parlamentarna skupina — takozvani slovansko-romanski blok. Člani nove skupine bi bili: Rusini, Slovenci, Hrvatje (Srbi), Italijani in Rumunci — torej zastopniki onih narodov, katerim je Avstrija v jezikovnem in kulturnem obziru pisana mačeha, narodi, katerim krati šole in ravnopravnost v uradih. Že v proračunskem odseku bodo stavili te le resolucije:

Rusini bodo zahtevali, naj se na lvovskem vseučilišču upeljejo poleg poljskih tudi rusinska predavanja na vseh fakultetah ter naj se po preteku petih let ustanovi popolnoma samostojno rusinsko vseučilišče; Slovenci bodo zahtevali ustanovitev slovenske pravne fakultete v Ljubljani, Hrvatje priznanje na zagrebški univerzi dovršenih nauk in tam položenih izpitov; Italijani ustanovitev italijanske pravne fakulte in pozneje celega vseučilišča v Trstu; Rumuni ustanovitev stolice za rumunski jezik in rumunsko zgodovino na vseučilišču v Černovicah. Ako se ta zveza sklene, bode štela skupaj 18 Italijanov in Rumunov, 24 Slovencev, 11 Hrvatov, 2 Srba in 30 Rusinov, skupaj torej 85 poslancev ter bo ena najmočnejših parlamentarnih zvez. Poljaki in Nemci so v Avstriji vladajoči plemeni. — V Galiciji vladajo Poljaki, imajo vse šole, v uradih velja izključno le poljščina kot notranji in zunanji uradni jezik, kakor nemščina v planinskih deželah, zato pojdejo Poljaki in Nemci složno proti vsem ostalim — s Čehi si prizadevajo Nemci skleniti posebno poravnavo in je na ta način odvrniti od slovansko-romanskega bloka. V proračunskem odseku bodo Nemci stavili resolucijo o nemškem vseučilišču v Brnu, katera bode s pomočjo Poljakov in baže tudi Čehov sprejeta. Čehi bodo stavili resolucijo o drugem češkem vseučilišču. V tej resoluciji pa ne bodo imenovali ne kraja, kje naj se to vseučilišče ustanovi, ne časa, kdaj naj se ustanovi; napredni Nemci bodo proti temu predlogu glasovali, vendar bode tudi ta čudna in prečudna češka resolucija sprejeta. Če je pa res, da se bodo zagovorniki takozvane po-

Štajersko.

zitivne Kramáfeve politike na tak način vdali nemški predrznosti in da opuste zahtevo, naj se jim ustanovi drugo vseučilišče v glavnem mestu Brnu in ne morda kje v Kromerizu ali Olomucu — potem je seveda vse mogoče na tem svetu, potem se bodo Čehi tudi v sodnih in vseh drugih vprašanjih tako poravnali z Nemci, kakor bodo Nemcem prav in ljubo, kar nam bo tudi boj za ravnopravnost neizmerno obtežilo.

V proračunskem odseku je pri poglavju „o pospeševanju obrti“ spregovoril poslanec dr. Žitnik o razmerah na Kranjskem ter je pozval v posebni resoluciji vlado, naj na primeren način izvede organizacijo obrti na Kranjskem ter naj s poukom in podporami pospešuje nje razvoj. Minister Fiedler je v svojem govoru izjavil, da bo vlada uvaževala vse želje in stori la vse, kar ji bo mogoče v pospešitev obrti. Glede krošnjarstva bo treba izdati začasne odredbe ter se v tem obziru pogoditi z Ogrsko, dokler stopi novi zakon v veljavo. O centralni blagajni obrtnih zadrug prvi minister, da to vprašanje še ni zrelo za rešitev in bo treba počakati s tem, dokler se razvije in usovrši obrtno posojilništvo. Posl. dr. Ploj zahteva, naj vlada osnuje v Ljubljani višjo slovensko obrtno šolo; poudarja, da ni na Spodnjem Štajerskem še nobene strokovne šole. Osnovanje takih šol bi razbremenilo gimnazije, katere so sedaj prenapolnjene. Stavi resolucijo, v kateri se vlada poziva, naj osnuje za Spodnje Štajersko umetno obrtno šolo, na kateri se bode poučevalo tudi slovenski. Na tej šoli bi bil tečaj za stavbinske rokodelce posebno potreben. Ker nimajo Slovenci še nobene trgovske šole, poziva se vlado, naj osnuje tudi višjo trgovsko šolo v Ljubljani, kjer so dani vsi pogoji za obstoj in uspešen razvoj takega zavoda.

Wahrmundova afeta se je premenila sedaj v nuncijsvo afero. Papežev nuncij se je spustil na v diplomaciji dosedaj še nepoznan način polemike z vnanjim ministrom one države, pri kateri je akreditiran. Na izjavo poluslužbenih listov, da se je nuncij samo v privatnem pogovoru opozoril ministru vnanjih reči na brošuro prof. Wahr-munda, ne da bi bil v tem oziru stavil določenih zahtev ali želj, je nuncij izjavil dopisniku „Vaterlanda“ in „N. Fr. P.“, da ni res, kar oficijozno pišejo, ampak da se je on službeno obrnil na ministra vnanjih reči in odločno zahteval, naj se prof. Wurmund od službe odstavi. Da si minister Aehrenthal ne bo dal laži očitati, je bilo jasno. — „Fremdenblatt“ je prinesel na to doslovno Aehrenthalovo pismo ministru Marchetu o nuncijskih korakih proti prof. Wahr-mundu. Iz tega se vidi, da je baron Aehrenthal govoril resnico — in nuncij pojde z Dunaja, kjer je postal nemogoč. Kršč. socialci so se v svoji gorečnosti zelo prenačili in si s tem napad na visoke šole obtežili.

Cesar je imenoval ministra Gessmanna ministrom javnih del. „Wiener Ztg.“ je prinesla cesarjevo lastnoročno pismo, s katerim nalaga ministrskemu predsedniku, naj predloži parlamentu zakonske načrte o ustanovitvi in ustroju ministerstva javnih del.

Istrski deželni zbor je v svoji seji dne 21. t. m. sprejel zakon o novem volilnem redu, po katerem dobe Italijani, kateri so v manjšini, 25 poslancev, slovanska večina pa 19 poslancev in sicer 15 Hrvatov, 4 Slovence; v deželni zboru bodo tudi 3 virilisti. O tej reformi o priliki več.

— **Komisar Breschar**, kateri vodi posle okrajnega zastopa celjskega, nalaga denar, katerega plačajo naše slovenske občine za jubilejske namene, v celjsko nemško hranilnico. Z ozirom na to, da imamo v Celju pet slovenskih denarnih zavodov, je navedeno ravnanje komisarja g. Brescharja skrajno izzivanje našega ljudstva in mi moramo zoper navedeno demonstracijo odločno protestirati.

— **Nakup.** Dvornadstropno Weissovo hišo na Grabnu je kupila gospa Simoniškova, poprej gostilničarica pri „Stadt Graz“ za 51.000 K. Zopet jedna hiša več v slovenskih rokah.

Velika nesreča bi se bila skoro zgodila zadnji petek popoldne v Celju. Malo pred 2. uro popoldne, ko je hitela mladina v šolo, privozil je pri mitnici na Graški cesti voznik s težkimi konji. Neka neprevidna deklica je hitela isti trenutek čez cesto. Pred vozom se spodtakne in pade pod konje. Ko so jo potegnili na stran, je bila popolnoma nepoškodovana. Sreča v nesreči!

— **Povozil** je v soboto malo pred poldnevom na Graški cesti bl. Kolenčeve hiše vitanjski postiljon devetletnega fanta Iv. Bučarja. Dečko ima na obrazu kožo oguljeno. Peljali so ga hitro v bližnjo hišo, kjer so ga obvezali in ga poslali v bolnišnico.

— **Singerjevo ime** je za šivalne stroje vsled svetovnega imena, katerega si je pridobila tvornica po 50 letnem vestnem delu, garancija za najboljšo blago in vzorno konstrukcijo. To je vzrok, da poskušajo mnogi drugi tvorničarji in trgovci prodajati stroje, ki so ponarejeni po Singerjevih, pod imeni „Sistem Singer“, popravljeni „Singer“, še celo kot pravi „Singer“. Ne dajte se s tem goljufati, ampak vprašajte pri nakupu šivalnega stroja, če je bil isti narejen v Singerjevih tvornicah in se ne zadovoljite s polovičnimi odgovori. „Original Singerjevi“ šivalni stroji se dobe le v lastnih naših prodajalnicah; obrnite se le na naše prodajalne. Jedna se nahaja v Celju, Kolodvorska cesta 8.

— **Iz Velenja.** Jutri se vršijo pri nas občinske volitve. Razpisale so se še le na dan 23. marca, dasi bi se že lahko zvršile že davno poprej; ako se je čakalo tako dolgo, bi se lahko počakalo še nekaj dni in aprila bi se volilo že po listkih. Potem bi naš očka župan videli, kako bi sfrčali iz občinskega odbora! Omeniti moramo, da se sedaj ne gre za zmago med Slovenci in Nemci, temveč vodstvo dveh oseb namerava odstraniti iz obč. odbora vse, kar ni zanesljivo klerikalno kakor so to poskusili naši „ljubi“ zvezarji že pri volitvah v okrajni zastop.

Županevanja g. Skase pač še ni treba posebej javno kritizirati. Zadostovalo bo omeniti stavbo nove šolske sobe, velike občinske dolgove in pa imenitno stanje naših občinskih cest. Vprašali bi tudi, kdo je nastavljal njegovega brata za občinskega tajnika? Zakaj se samo ob četrtkih uraduje? Zakaj je slišati pri sejah občinskega odbora samo njegov glas in pa onega g. župnika? V sejnih zapisnikih stoji večidel le predlogi teh dveh gospodov; kaj je z drugimi obč. o. borniki?

Ali je res, da naša gospa županja Zuzi — kateri ljudje pravijo „purgermajster“ — izdaja živinske potne liste in jih sama podpisuje, kar bi se smelo le z dovoljenjem c. kr. namestnije zgoditi? Ljudje govorijo tako —

Mislamo si da bo udeležba pri volitvi precej slaba in da ne bo veliko

spremenila lica sedanjega obč. odbora. Pa pride že še čas plačila in povračila! Tedaj ne bodo imeli razni kupci kmečkih posestev toliko vpliva v občini, ker bodo volitve tajne. Tedaj bomo govorili tudi z g. županom Skaso in njegovimi privrženci odločilno besedo.

— **Šadjerejet**, snažite sedaj pridno svoje sadno drevje!

— **V Novi gor** poleg Slov. Bistrice so nasli pri kopanju studenca na posestvu Val. Šega v globočini 3 m eno plast azbesta, pomešanega z mehkim rjavim premogom. Studenec so kopali dalje do globočine 16 metrov, pa še zmiraj niso dobili vode. Preiskavalo se bo, je li tam več rjavega premoga ali ne.

— **Velik protiklerikalni shod** se je vršil zadnje sredo v Aninih dvorinah v Gradcu. Shod se je zavzel tudi za inomoškega profesorja Wahr-munda.

— **Zahvala.** Slavna posojilnica v Framu je, kakor že prejšnja leta, tudi letos blagovolila podariti šoli na Planici 20 K in bralnemu društvu istotam 10 K, za kar se jej podpisani najsrčneje zahvaljuje.

Ravno tako iskreno zahvalo zahvalo izreka našemu rojaku g. Juriju Stern, kovaškemu mojstru v Mariboru, kateri nas že več let tako blagodušno podpira.

Planica, dne 19. sušca 1908.

Skrbinšek, šol. vod.

— **Iz Kozjega.** Pri ustanovnem občnem zboru društva za varstvo in oskrbo otrok za kozjanski sodni okraj izvoljeni so bili na podlagi c. kr. namestniji v Gradcu potrjenih društvenih pravil dne 18. t. m. načelnikom g. dr. Karel Selingsheim, c. kr. deželne sodnije svetovalec, njega namestnikom vlč. g. Marko Tomžič, dekan in okr. načelnik, tajnikom g. Ljudevit Ulčar, učitelj in blagajnikom gosp. Emanuel Sartory, c. kr. sodni oficijal, vsi v Kozjem. Novemu prepotrebemu društvu želimo veliko uspeha!

— **Iz Orlevasi.** Naše poštne razmere so še vedno najslabše v celi Savinski dolini. Obljublja se nam poštne pota, a žal ne vemo, kod tisti hodi. Dobil sem dopisnico z naznanilom o smrti in pogrebu tovariša eno uro oddaljenega še le čez dva dni. Pogreb se je vršil ob 10. uri predpoldne in dopisnico sem prejel ob 4. uri popoldne istega dne. Može so priče.

Od naše poštne uprave imamo pač zvišanje poštne pričakovati, da bi nam pa, kar bi tudi pošti koristilo, ustregli, ni volje.

Še manj važni kraji dobijo poštne sile in nabiralnik, a nas se pusti vedno v neznosnem položaju, ki greni poštne upraviteljem in ljudstvu življenje. Prosimo nujno g. drž. poslanca Robleka, da posreduje na odločilnih mestih za hitro odpomoč.

Nezadovoljnej.

— **Iz Mozirja.** Veselilo nas je, ko smo na predvečer Jožefovega praznika po dolgih letih videli zopet skupno korakati „Sokola“ s „Požarno brambo“ pri bakljadi, katero sta priredili obe društvi starosti in županu dr. Jožetu Goričarju na predvečer njegovega godu. Starosta je lahko ponesen na to bakljado in to tembolj, ko se je po njegovem prizadevanju, po njegovi močatosti potlačila mrznja in ono tajno tleče sovraštvo ter so možje obeh društev skupno korakajoč zopet po dolgih letih napravili ovacijo — svojemu županu prosti onih čudnih vezi nekakih neumljivih predsodkov, ki so razdruževali več let zaporedoma obe društvi. Čast takim možem, čast vsemu trgu, posebno pa možu, ki je to sprijaznenje oživotvoril, kajti sedaj

bo mogoče lažje in krepkeje delati za narodno stvar, ko smo složni, prosti malenkostnega nasprotstva. Bila je to pač najlepša čestitka, ki si jo je starosta mogel želeči. In k temu kličemo: krepko na delo naprej, do ciljev visokih. Na zdar! Na pomoč! Žr. K.

— **Zahvala.** Odbor bralnega društva „Edinost“ v Središču izreka tem potom najtoplejšo zahvalo vsem, ki so pripomogli k toli častnemu uspehu gledališke predstave „Rokovnjači“.

Posebno se zahvaljuje gospodu Emilu Sinkotu za veliki trud, ki ga je imel za uprizoritev omenjene igre in za izborno vodstvo predstav; nadalje gosp. F. Serajniku, ki je kaj spretno izuril mlade vojake in pevce, končno vsem p. n. g. diletantom za njih požrtvovalen trud.

Središče, dne 20. sušca 1908.

Jakob Zadravec,
t. č. predsednik.

— **Zdravniško imenovanje.** Deželni odbor štajerski je brez razpisa službe imenoval deželnim kopališkim zdravnikom „cesarjevega kopališča“ v Slatini g. dr. Evgen Negrija, kateri živi kot privatist ne da bi izvrševal zdravniško prakso v Gradcu.

To imenovanje, katero je bilo edino le mogoče na podlagi posebne osebne protekcije, vzbuja v vsih krogih, kateri se zanimajo za napredek lepe Slatine, veliko začudenje, in mi bomo imeli priložnost še o tem več govoriti.

— **Posledice žganjepitja.** V Terbegovcih v Slov. gor. je utonil v celo plitvem jarku Jurij Trstenjak. Napil se je čez mero žganja, padel v jarek in se zadušil.

— **Vinskega sejma** v Krškem so se mnogoštevilno udeležili štaj. vinogradniki iz Bizeljskega in Sromelj. Prodalo se je vsega skupaj 1165 hl po 36—44 vin. liter.

— **V Št. Ilju** so Nemci predzadnji teden zopet kupili Kukovo kmetijo. Kakor slišimo, Nemci sedaj obračajo vso pozornost na Št. Ilj, ker so mnenja, da če pade ta občina, jim je odprta pot do Maribora. Slovenske kmetije zasedajo Nemci, seveda taki, ki imajo večje družine, da se prebivalstvo pomnoži. Tudi od slovenske strani se sedaj pridno dela na Št. Ilj — v tem oziru gre vsa čast mariborskim Slovincem. — Zloglasna „Südmark“ pa tudi še drugod poskuša udirati v slov. zemljo. Znan je slučaj iz Celja, da je odvetnik dr. Jabornegg zavaroval „Südmarki“ predkupno pravico na nekem posestvu na Dobrni, ko si je posestnik iskal posojila pri celjskih Nemcih. Dobrna se bo sočest po zadnjih delih in pripravi najbrž povzdignila in zemljišča se podražijo. Naj bi tamošnji inteligentnejši rojaki pazili, da se ne zgodi več taci slučajev! Posojila se dobe tudi pri slovenskih denarnih zavodih nič dražje ko pri nemških. Slučaj v Slatini bi nas naj učil previdnosti! — Morda je uprav tu na mestu, da zopet spomnimo našo javnost, naj resno misli na ustanovitev parcelacijske in kolonizacijske banke, da bomo imeli vendar enkrat tudi mi orožje proti Nemcem v rokah!

— **Iz Maribora.** Moška in ženska podružnica družbe sv. Cirila in Metoda za Maribor in okolico imate prihodnji četrtek, dne 26. t. m. svoj letošnji občni zbor z običajnim vsporedom v restavraciji mariborskega Narodnega doma. Začetek točno ob 8. zvečer. Pričakovati je mnogobrojne obiske iz vseh slojev mariborskih Slovencev.

— **„Slov. Gospodar“** — brigaj se za svoje duhovništvo! Kaplan Kovačič v Šmartnem bl. Celja je bil minul mesec obsojen na 48 ur zapora ali 15 K kazni. — „Slov. Gosp.“ blati in napada neprestano nas; zakaj pa

LISTEK.

Poezija in proza.

(Dr. K. Ozvald.)
(Dalje.)

V stari pinakoteki!

Kar gliptoteka za staroklasično skulpturo, to ste obe pinakoteki za slikarstvo iz 15. stol. do naših dni. Starejša pinakotika hrani bisere italijanske, španske, nizozemske in drugih „šol“, novejša pa je pretežno odsev monakovskega kista v 19. stol.

Dvorana za dvorano, jedna večja, druga manjša, kabinet tik kabineta, a nad vrati rimske številke. Po stenah dvoran in kabinetov pa vise slike druga pri drugi, velike in majhne, svete in posvetne: lepa spokornica Magdalena v čudovitih variacijah, sveti mučeniki, rajskomile madone, krvavi boji, razkošje ljubezni, obrazi in portreti, pokrajine in tihožitja in cvetlice da nikoli takih, a pod slikami imena mojstrov.

Rubens... Dürer... Rafael Leonardo... Correggio... Tizian... Murillo! Oko čita vaša imena in srce čuti nekaj neizrazljivega, neskončnega. Mlada dama tam pred Rembrandtovim „Kristom“ je vsa zamaknjena — v svoje ogledalce.

Slikarji in slikarice, stari in mladi, kopirajo umetnine. Brueghelova „Flora“ je nebeško lepa himna o Vesni in njenem cvetju. A le kradomice mi srce more piti nje poezije: Kopirajoča gospodična in stojalo visoko jo skrivata očem zdaj od te zdaj od one strani, kakor podzemeljski demon bogati zaklad.

Po dvorinah in sobanah pa vrvi pisana množica vseh jezikov. To je stara pinakoteka, jedno izmed čudes prestolnice ob Izari.

V novi pinakoteki!

„Slikam tega in bodočih stoletij je namenjena nova pinakoteka... Umetnosti nikdo ne smatraj za luksuz! Vselej in povsod se naj izraža, v življenje naj preide, le tedaj bo to, kar ima biti. Veselje in ponos so mi moji veliki umetniki. Ko o činih državnika že davno več ne bo ni duha ni sluha, bodo dela slavnega umetnika še vedno vnemala človeško srce.“ S temi zlatimi besedami je kralj Ludovik I. l. 1846. položil temeljni kamen novi pinakoteki!

Böcklin, Stuck, Lenbach, Menzel, Kaulbach, Rottmann, Max, Angelika Kauffmann, Makart, Piloty, Munkacsy, Segantini... so božanstva, ki jim je posvečeno to svetišče ob Terezijini cesti.

Skozi prizmo Böcklinove fantazije gledam „Igranje valov“ in razumem. „Da vsak realist je res — idealist“.

Vzburkano, črno valovje, po katerem se poja razposajena svojat. Bujna rusalka z ribjim repom pa star Triton s porednim smehom in dolgo brado v ospredju, kakor da plešeta četvorko, držita roko v roki ter se razkošno zibljeta na valovitem površju; za njima pa iz vodovja radovedno zija zabuhla glava, ki je bolj podobna urhovi nego človeški. A iz ozadja na visokem valu kakor obsežen sod proti tebi nerodno kobali trebušast Kentaur bakrene polti. S topim obrazom in okorno privzdignjenimi rokami debelo bulji za vitko nimfo, ki mu je ravnokar pred nosom smuknila pod vodo. Malo dalje strani pa vznag plava druga ter se debeluhu poredno in škodoželjno smeje.

Kakor da iz pljuskajočih valov slišiš glasen smeh umetnika nad originalnim domislekom; in tem intenziv-

neje se ti glasi ta smeh, če si slišal, da so model za divno to umetnino bili — ne da bi o tem kaj vedeli — „tolsti monakovski mesarji, dovtipni stari šaljivci, še neumne mlade in že izkušene natakariče“.

Št. 825! Bujno oprsje, čudna ovrtnica! To ni — kakor običajno — pernata, to je prava, pristna „boa“, kar ima ta lepota vrženega čez rameni doli do pojasa. Ob pogledu na debelo kačo se — za trenutek zdrznem, kakor da se mi je roka sredi ameriškega pragozda pomevedoma dtknila nje mrzlogladkega hrbta, a skozi ta polumrak sta ovita bujni život in pisana kača, a skozi ta polumrak žarijo ženske in kačje oči tako demonski fascinujoče, da ti postaja nekako čudno v duši. Z res demonsko simboliko izraža, kar je kačjega v Evini hčeri, — ta Stuckov „Greh“.

Dalje sledi.

Nekoliko o naših trgovskih društvih.

Ker bi se nam zamerilo, če bi propovedali izvenštajerskim trgovskim organizacijam, ostajemo v svoji ožji domovini.

Nekaj osvežujočega, navdušujočega je odsevalo iz naših listov o priliki ustanovitve drugega slovenskega trgovskega društva na Štajerskem. Ustanovitve mariborskega trgovskega društva je vzbudila v mnogih zavest, da še ni tako popolnoma zamrla ideja: dvigniti naš narodni položaj potom slovenskega trgovskega ter obrtnega stanu. V zadnjem času na novo otvorene trgovine v nekaterih krajih so pokazale, da ta misel ni napačna. Toda premalo, mnogo premalo se je storilo v tem smislu.

Kakor v drugih zadevah, se kaže tudi tu, da ni nikakega določenega načrta. In kaj čuda! Glavno delo v tem oziru bi pripalo pri nas na Štajerskem obema trgovskima društvoma, celjskemu in mariborskemu.

Z dosedanjim delovanjem naših trgovskih društev ne moremo biti docela zadovoljni. Cenimo pač previsoko pomen vsake trgovske organizacije, da bi jo smatrali zgolj za družabno društvo, ki ima ta bori namen, preskrbeti svojim članom in zabave željnim nečlanom zabave, jim prirejati impozantne bale itd. To — mislimo — je le postranska in celo zelo postranska naloga. Gotovo bomo dali prvenstvo tistemu trgovskemu društvu, ki je ukrenilo kaj za gospodarsko, stanovsko izboljšanje in ne tistemu, ki je skrbelo v kaj obili meri za razvedrilo svojih članov, ki pa sicer ni storilo ničesar!

Ravnali bi krivično, če bi pripisovali ves vpliv na smer delovanja naših trgovskih organizacij docela odboru, oziroma članom posameznih društev. Da gre dober kos krivde ostalim društvom v naših mestih, je očito. Ker druga društva, ki so v prvi vrsti zabavna društva, ne izpolnjujejo svojega programa, jim morajo pristopiti v pomoč trgovska društva.

In v trgovskih društvih? Kakor skoraj v vsakem društvu, delujejo tudi tu samo nekateri in ti po navadi čez mero, a drugi ne store ničesar. Da se polasti pod takimi razmerami nevolja slednjič celo najdelavnejših elementov, je pač umljivo. Dejstvo, da ogromna večina ostalih slojev nima čuta za potrebe slovenske trgovine, naravno ne vpliva ugodno na njen razvoj, še manj bi mogli govoriti o kaki čeprav malenkostni akciji naših javnih zastopnikov v prid slovenski trgovini in trgovskemu stanu. Opomniti poslance, da so jih volili tudi slovenski trgovci —

na to bodele morali naši štajerski organizaciji obrniti nekoliko svoje pozornosti.

Če hočemo štajerski Slovenci izpodbiti vpliv nemškega kapitala na svojem ozemlju, moramo delati naglo. Doseči, še več, prekositi mora slovenska trgovina nemško, si zagotoviti obstoj ter si izvojevati, če že ne samostojno trgovsko zbornico, pa vsaj enakopravnost pri graški. V ta namen treba delati s podvojeno silo in ne smemo odlašati.

Ustanovitvi novih slovenskih trgovin zlasti po večjih krajih slovenskega Štajerja ter ob jezikovni meji, razširjanju že obstoječih veljaj pozornost trgovskih organizacij v prvi vrsti. Iz starih, dobro situiranih tvrdk naj postanejo veletrgovine, katerih namen bodi izpodriniti na slovenskem trgu vse nemške ter židovske prekupce. Da je to izvedljivo, o tem ne more dvomiti nikdo, ki pozna le nekoliko trgovinske in trgovske razmere, recimo na Dunaju in v domovini. Pri tem je skrbeti tudi za število izurjenih trgovskih potovalcev. Baš slednji so duše vsakoršne trgovine „na debelo“. Tvorica brez trgovskih potovalcev ne more računati na velik eksport, „veletrgovina“ se pa zvrže v „branjerijo“, ali pa čisto propade, če nima potovalcev. Menimo, da bi večji slovenski trgovci v Ljubljani, Trstu in drugod morali imeti svoje potovalce, kateri bi obiskovali manjše trgovce, ki si blaga ne naročujejo naravnost iz tvornic, ampak ga dobivajo od prekupca iz Dunaja ali pa iz katerega drugega velikega mesta. Manjši opravični stroški v naših provincialnih mestih, krajša razdalja med slovenskim veletržcem in malim trgovcem bo znatno znižala trgovčeve izdatke, kar bode slednjič njim samim tudi na korist.

Informacijski urad, ki bi imel v evidenci število in stanje slovenskih trgovcev na Štajerskem, vse kraje, kjer bi kazalo ustanoviti novo slovensko trgovino, trgovska zadruga, eventualno trgovsko-obrtna zadruga, ki bi imela skrbeti za nagel in cenen kredit, poučni tečaj, obligatoričen za vajence in iz katerega bi se izcimila sčasom trgovska šola, ki jo zahtevamo vedno in vedno: to so institucije, s katerih ustanovitvijo trgovski društvi pač ne smeti več odlašati.

Da se na primeren način poskrbi za trgovski naraščaj, je dolžnost naših društev skrbeti za to, da bodo sprejemali njih člani v uk dosledno le Slovence, ker se sicer še v doglednem času ne bomo mogli otresti nemškega vpliva v naših trgovinah in komptoarjih.

Geslo, katerega so se posluževali dostikrat pravi nemškutarji — v mislih imam obrabljeni „Svoji k svojim“ — se je razumevalo v trgovskih krogih in se še razumeva danes skoraj izključno le tako: konsument kupuj pri slovenskem trgovcu. Čas pa je že, da pride vendar enkrat tudi naš trgovec do prepričanja, da velja gorenje geslo tudi za njega. Po možnosti naj naročuje blago pri slovenskih, ozir. čeških, hrvaških, sploh slovanskih tvrdkah. Če teh ni, ali pa če ne morejo zadovoljiti — šele potem naj kupuje pri Nemcih. Čehi, ki imajo že lepo industrijo, bi naj pošiljali v naše kraje svoje potovalce. Slovenski akademiki v Pragi naj opozorijo v čeških listih češke tovarnarje, naj si skušajo pridobiti slovenski trg. Sploh je pa to ena izmed točk, katerim bomo morali posvečati mnogo več pozornosti, naše delovanje bo šele takrat v resnici uspešno, ko bodo zavedni ljudje imeli v rokah slovensko trgovino in ko bo naša narodna zavest toliko napredovala, da ne bomo nikoli

kupovali od neslovana takih izdelkov, katere tudi slovanski tovarnarji in obrtniki istotako dobro izdelujejo.

Da pa doživimo v kratkem ta čas, je dolžnost slovenskih trgovskih društev za to skrbeti. Do danes še naši štajerski organizaciji v tem oziru niste storili prav ničesar.

Slovenska trgovska društva, kot organizacija zastopnikov najdelavnejšega stanu, naj bodo vzgled delavnosti ostalim društvom. Naši štajerski trgovski društvi pa nam ne bosti zamerili očitanja, da do danes še davno niste izpolnili naših nad in želj.

Dopisi.

Iz Ormoža. Po raznih časnikih se je zahtevalo, da naj kmetijske podružnice iz Spodnje Štajerske o svojem delovanju nekaj poročajo. Saj bi res imele marsikaj poročati. Zaradi velike važnosti in pravice, koja se je podružnicam podelila s tem, da smejo po novih pravilih voliti v osrednji odbor in sicer Gornje Štajersko za se 3 odbornike, Srednje Štajersko 3 in Spodnje Štajersko 3 ter plenum 15 odbornikov, si je gotovo marsikatera podružnica prizadevala število svojih udov pomnožiti, da sme več odposlancev k običnemu zboru odposlati. Pravila so namreč zopet tako prikrojena, da sme komaj 50 udov 1 odposlanca voliti in če jih je še več kot 25 čez ki so do 15. februarja računskega leta tudi udino odrajtali, smejo potem 2 odposlanca voliti. Učitelji smejo vsi biti udje in plačajo samo podružničin prispevek, družbinega pa ne, zatorej bi tudi morali biti vsi udje. Tako si je tudi ormoška podružnica prizadevala število svojih udov tako pomnožiti, da bi smela 2 odposlanca voliti in k običnemu zboru poslati in je tudi srečno dospela do številke 90 in to do 9. februarja 1908. Novi udje so vsi vplačali društvenino, tako da se je tajništvu v Gradcu 11. februarja 1908 poslalo gotovine 154 K. Tajništvo je sprejem teh 154 K kot na tekoči račun vknjižene potrdilo z dopisnico, ki je datirana v Gradcu z dne 13. februarja 1908 in je v Ormož srečno prišla glasom poštnega pečata dne 7. marca 1908. Pa glejte čudo! Gospod predsednik ekselencja grof Attems in generalni tajnik Juvan pišeta podružnici na odprti dopisnici od dne 13. marca 1908 pod št. 1309, da podružnica mora 1 odposlanca zbrisati, ker ima baje samo 58 udov. Toliko udov pa je podružnica imela koncem leta 1907.

Proti temu je podružnica vložila nemudoma pritožbo, katera je bila tudi ugodno rešena glasom dopisa od dne 17. t. m. št. 697 ter nam je bila priznana pravica do dveh delegatov, za katere so nam obljubili poslati takoj potrebne legitimacije.

Morda se morajo tudi druge podružnice boriti z enakimi zaprekami, in bode zatorej potrebno na primeren mestu vse ukreniti, da se ti nedostatki odpravijo. Pravila nam Spodnještajercem zagotavljajo sicer tri mandate v osrednjem odboru, pa tudi teh nam prav ne privošči. kaj naj pač dosežejo trije Slovenci proti 21 Nemcem v osrednjem odboru?

V narodnem obziru se ne da nič doseči proti nemški večini. Dobro pa je, da imamo tri zavedne, zvedene in izobražene kmetovalce in gospodarje v osrednjem odboru, da bodo lahko natančno kontrolirali gospodarstvo nemške večine v družbi, da bodo v strokovnem obziru zastopili gmetne koristi slovenskih udov družbe in pazili na to, da se bodo družbina sredstva pravično delila na nemški in slovenski del dežele

brez pristranosti in brez zakritih namenov nakloniti Nemcem vse najboljše in dati Slovencem ostanke. Pristopajmo k družbi, da bode naše število silno naraslo in ko bode močno dovolj, zahtevajmo, ako bi se ne ugodilo našim željam v gospodarskem in narodnem obziru — delitev v dva samostojna dela: nemški in slovenski. Toraj na delo!

Književnost in umetnost.

— **Društvo čeških umetnikov „Manes“** je otvorilo letos svojo dvajset peto razstavo v Pragi. „Manes“ obstoji šele deset let. Kulturno delo, katero so v tej kratki dobi izvršili češki slikarji, kiparji in arhitekti združeni v „Manesu“ naravnost imponira, ker nam priča, da tudi skupina mladih, energičnih in nadarjenih ljudi v resnici lahko veliko doseže, ako gre smotreno na delo in sistematično napreduje na začrtani si poti korak za korakom nenprijemno dalje. Ko se je „Manes“ ustanovil, ni bilo v Pragi še umetniških razstav, ki bi zaslužile to ime. Praga ni štela še nič med onimi mesti, v katerih umetniki razstavljajo svoje umotvore in med katerimi slove na odličnih mestih Pariz, Monakovo, Dunaj, Benetke itd. Istotako niso bili češki umetniki kot taki tujini znani. Posamični Čehi so pač po vsem svetu sloveli — o češki umetnosti se pa ni nikjer govorilo — in vendar je bilo toliko čeških umetnikov, ki bi se lahko merili z umetniki raznih slavnih nemških in drugorodnih umetniških združenj, treba bi je bilo samo združiti, organizirati in njih delo sistematično urejeno pokazati svojemu narodu in svetu, da jih bode spoznal in o njih govoril, kakor govori o drugih. To vse je dosegla ona skupina čeških umetnikov, ki se je 1898. leta združila v „Manesu“. Od te dobe pa je priredila v Pragi že 25 razstav; odgovorila si je svoje občinstvo, katerega spočetka ni imela ter je v tem oziru storila prav mnogo za umetniško odgojo vseh slojev prazkega prebivalstva. Dandanes je po „Manesovi“ zaslugi razširjeno zanimanje za slikarstvo in kiparstvo ne samo v bogatih meščanskih krogih, ampak tudi med delavstvom in učenci meščanskih, obrtnih, srednjih in visokih šol. Že 1902. l. si je „Manes“ postavil v parku Kinskega posebno razstavno poslopje, v katero romajo dandanes nebrojne čete ljubiteljev umetnosti iz vseh slojev prebivalstva Prage in okolice. To je zasluga „Manesa“.

Pa to ni vse. Dejali smo, da ni pred 10 leti Prage poznal noben tuj umetnik, noben umetniški kritik. Po prizadevanju „Manesa“ so tuji umetniki tudi Prago spoznali in dandanes razstavljajo svoje umotvore tako radi v Pragi kakor na Dunaju. Prvi umetnik svetovnega imena, ki je po „Manesovi“ zaslugi v Pragi razstavil svoja dela, je bil največji kipar naše dobe Francoz Rodin 1902. l. Po tej razstavi so sledile razstave moderne francoske umetnosti, ki je vzbudila veliko pozornost v vsem umetniškem svetu srednjeevropskem; nadalje razstave hrvatskih, holandskih, danskih, angleških in nemških umetnikov; kolektivne razstave čeških umetnikov: Aleša, Uprke, Slavčka in drugih.

„Manes“ je pa tudi sam razstavil na Dunaju in se s to razstavo upeljal v veliki svet. Sedaj pripravlja razstavo v Parizu. Ustanovil je koj v začetku svoje posebno glasilo: „Volné Směry“ (Proste Smeri), list, ki zavzema danes častno mesto med najboljšimi, reprezentativnimi umetniškimi revuejami največjih evropskih narodov. V ta list dopisujejo dandanes tudi najboljši umetniški kritiki in pisatelji nemški,

francoski in drugi. Tako je „Manes“ v kratki dobi desetih let izvršil ogromno kulturno delo. Organiziral je češke umetnike in uvedel češko umetnost v tujino, podrl predsodke tujih umetnikov in kritikov zoper Čeha in Prago in dvignil Prago med svetovna umetniška mesta, priboril je češkim umetnikom in češki umetnosti meščansko pravico in ravnopravnost v velikem umetniškem svetu, odgojil si je v praškem prebivalstvu svoje občinstvo ter ga s tem dvignil na višjo kulturno stopinjo.

Od 1. januarja t. l. izdaje poleg „Volných Směrův“ še poseben list za arhitekturo „Styl“, kateri ima široko polje delavnosti pred seboj in kateremu želimo toliko uspeha, kolikor so ga imeli „Směry“.

— **Stavka pekov v Milanu.** Pekovski pomočniki so zahtevali po jeden prost dan na teden. Ker tega mojstri ne dovolijo, je sklenilo 2000 pekovskih pomočnikov stopiti v stavko. Mesto je slabo preskrbljeno s kruhom.

Narodna dolžnost vsakega Slovenca je zahajati k sledečim trgovcem, obrtnikom, gostilničarjem in denarnim zavodom!

Brežice:

Trgovina z mešanim blagom:
Boecio Josip, Uršič in Lipej.

Celje:

Trgovine z manufakturnim blagom:
R. Stermecki, Karol Vanič.

Trgovina s papirjem: Zvezna trgovina.

Trgovine s specerijskim blagom:
Kolenc Anton, Pečnik Franc.

Trgovina z mešanim blagom:
Franjo Karlovšek.

Trgovina s steklom: Strupi Franc.

Trgovina z urami in zlatnino:
Salmič Rafael.

Trgovina z žganjem: Diehl Robert.

Pivovarna marčne, salvador in termalne pive, Delniška družba združenih pivovaren Žalec in Laško.

Brivnice: Anderwald Rud., Kapus Ivan.

Čevlarski mojster: Kolšek Martin.

Fotograf: Pick Viljem.

Gostilne: „Skalna klet“, „Stadt Graz“, „Narodni dom“, Josip Sevcnikar, Lava pri Celju.

Ključavničar: Rebek Ivan.

Knjigoveznica: Zvezna knjigoveznica.

Krojaški mojstri: Zabukošek Josip, Hočevnar Josip.

Mesarija: Stelcer Josip.

Modistinja: Pick Matilda.

Pekarija: Vošnjak Franc.

Slikar: Bevc Viktor.

Stavbeni podjetnik: Kukovec Vinko.

Tiskarna: Zvezna tiskarna.

Denarni zavodi: Južnoštajerska hranilnica in celjska Posojilnica v Narodnem domu, Zadruga Zveza v Celju, Lastni dom v Gaberju pri Celju.

I. češka zavarovalna družba:

Alojzij Terček, zastopnik.

Zavarovalna banka: „Slavija“, Ivan Likar, zastopnik.

Gor. Radgona:

Denarni zavodi: Posojilnica v Gornji Radgoni.

Ivanjковci:

Trgovina z mešanim blagom:
Petovar Lovro.

Prijave sprejme „Slovensko trg. društvo v Celju“.

— **Poseben vlak v Prago** priredi za bolgarske obrtnike in trgovce o priliki jubilejne obrtniške razstave sofijska trgovinska zbornica.

— **Glavna skupščina „Matice Hrvatske“** se je vršila minulo nedeljo, dne 15. marca. „H. M.“ je imela koncem 1907. l. 11.171 članov, med njimi 2242 ustanovnikov. Leta 1907 je „Matice“ prejela 138.573'39 K, izdala 134.534'04 K, skupna imovina „Matice Hrvatske“ znaša 694.336'92 K. Frančkovci in klerikalci so hoteli dobiti „H. M.“ v svojo oblast, pa se jim ni posrečilo. Skupščina sta se udeležila dr. Hešič, ki je govoril o hrvaško-slovenski kulturni vzajemnosti in Fran Govekar.

— **Rezervni častniki — policaji.** V jeseni tega leta bo pri policiji na Dunaju oddati 200 policijskih mest. Plača je 900 K, aktivitetna doklada 455 K. Prednost imajo dosluženi podčastniki, ev. rezervni častniki.

— **Dvoboj.** General Fock, znani branitelj portarturske trdnjave je imel v sredo z admiralom Smirnovim dvoboj na pištole radi nekih očitaj. Smirnov je ranjen na desni nogi.

Kozje:

Umetni mlin in žaga: Maček Anton.

Mislinje:

Trgovina z mešanim blagom:
Šalekar Martin.

Gostilna in lesna trgovina:
Iršič Konrad.

Mozirje:

Izdelovatelj soda vode: Miklavc Anton.

Trgovina z mešanim blagom:
Pevec Rudolf.

Hotel Illirja in urarstvo:
Zdravko Vasle.

Ruše:

Sedlar in tapetnik:
Svobodin Povođen.

Slovenjgradec:

Trgovina z mešanim blagom:
Druškovič in Valenčak.

Sv. Frančišek (Ksaveri):

Trgovina z mešanim blagom:
Sem Jakob.

Šmarje pri Jelšah:

Trgovina z mešanim blagom:
Štupica Anton, Löschnigg Janez.

Denarni zavod:

Hranilnica in posojilnica v Šmarji.

Gostilna: Habjan Ivan.

Sv. Jurij ob juž. žel.

Koncesionirani izdelovatelj mlinov:
Josip Čretnik.

Trbovlje:

Izdelovatelj harmonik in mizar:
Mervar Anton.

Krojač: Pinterič Niko.

Vransko:

Trgovina z mešanim blagom:
Oset Franc.

Zdole:

Trgovina z mešanim blagom:
Ivan Černog.

Zibika, pošta Šmarje:

Trgovina z mešanim blagom in gostilna: Založnik Ivan.

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem prodaja c. kr. šolskih knjig in igralnih kart

Zvezna trgovina

Celje, Rotovška ul. št. 2

priporoča

kancelijski, konceptni, pisarni, dokumentni, ministrski, očitni in barvani papir.

za veselice:

serpentine
kotiljone
čepice

svinčniki kamenčki
peresa tablice
peresniki gobice
radirke črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih črtane, z eno ali dvema kolonama, v papir, platno, gradl, ali po usnje vezane.

Odjemalne knjižice
po raznih cenah.

Največja zaloga vseh tiskovin

za občinske urade, krajeve, šolske svete, učiteljske, župnijske urade, okrajne zastope, užitniške zastope, hranilnice, posojilnice, odvetnike, notarje in privatnike.

Lastna zaloga šol. zvezkov in risank.

Papirnatate vreče vseh velikosti po originalnih tovarniških cenah.

Stambilje pečatniki, vignet, (Siegelmarken) za urade in privatnike izvršujejo se v najkrajšem času.

Dopisnice umetne, pokrajinske in svetilicami od najpreprostejše do najfinejše izpeljave.

Albumi za slike, dopisnice in poezije.

Zavitke za urade v vseh velikostih.

Ceniki za tiskovine in pisarniške potrebščine so brezplačno na razpolago.

Trgovci in preprodajalci imajo izjemne cene.

Priznana dobro blago. © Solidna in točna posrežba

neki ne zagovarja onih svojih duhovnikov, katerim očita ptujski „Stajerc“ najpodlejša in najsramotnejša dejanja? Zakaj isti gospodje lista ne tožijo? Tje naj tedaj obrne „Slov. Gospodar“ svoje pozornost! Ali pa — smrdi?

— „Slov. Gospodar“ in ljutomerski Karba. „Slov. Gospodar“ se sedaj na vse kriplje brani Karbe in ga potiska k socialnim demokratom. Njegovi uredniki imajo pač kratek spomin, ker vedno lažejo. „Slov. Gosp.“ namreč še 13. febr. zagovarja Karbo, in pravi, da je le gonja „nasprotnikov“ kriva, da se mu je vzela blagajna. Torej, kaj je? Ali je mogoče „Slov. Gosp.“ zagovarjal celo socialnega demokrata? Sicer zahteva to krščanska ljubezen — pa gospodje nočejo biti vstrajni v dobrem in ga še vneto naprej zagovarjati ko mu je zelo potrebno!

— Sam sebe blje po zobeh — „pošteni“ in zavoljo „poštenosti“ častivredni list „Slov. Gosp.“, glasilo spodnještajerske duhovščine. Zadnjič je mlatil po „Nar. stranki“, da ni vedela nič pametnega o volilni preosnovi za deželni zbor povedati — v resolucijah „kat. pol. in izobraž. dr. za šmarski okraj“ pa zahtevajo tamošnji klerikalni kmetje in duhovniki ravno isto. Po poročilu „Slov. Gosp.“ soditi samo ne privoščijo našim delavcem, hlapcem, težakom, najemnikom, viničarjem in sploh neposestnikom političnih pravic. Še v to kisllo jabelko so vgriznili, da proti vsem duhovniškim načrtom zahtevajo 2 poslanca za skupino slov. trgov. Je le pomagalo zdravilo v „Domovini“ in naši shodi. Joj, joj, dr. Vrstovšek, kje je sedaj škartindeljaka politika!

— Nova zveza državnoborskih poslancev. Kakor se čuje z Dunaja, se posvetujejo slovenski, rusinski, italijanski, hrvaški in rumunski člani proračunskega odseka glede skupnega nastopa pri proračunu naučnega ministerstva. Slovenski člani bodo zahtevali ustanovitev slov. pravne fakultete v Ljubljani. Tudi glede jezikovnega dela pravnih vprašanj se hoče doseči skupno postopanje. — Govori se, da bi se vsi poslanci omenjenih narodnosti združili pozneje v močan državnoborski klub, ki bi zastopal narodno avtonomijo. Štel bi nad 80 članov.

Primorsko.

— „Edinost“ je opremila in odposlala posebno ekspedicijo k Sv. Ivanu, katera je imela namen temeljito preiskati, je li bila tam kaka večerna slavnost in so li bili klerikalni socialni kurzi ali niso bili. Ta posebna ekspedicija (zdi se nam, da jo je vodil znani strateg in slavni poročevalec „Edinosti“ o ruski-japonski vojski) se je srečno dotipala do „Narod. doma“ pri Sv. Ivanu. Vprašala je tam po klerikalcih, njih „večerskih slavnostih

in prireditvah“, no v „Narodnem domu“ nič ne vedo ne o klerikalcih, ne o njih večerih itd. Dali so to ekspediciji tudi črno na belem. Z dokazom v žepu, „da se je „Domovina“ v svojem „aifru“ zopet blamirala“, se je ekspedicija vrnila v uredništvo „Edinosti“, izročila tu poročilo o srečno izvršeni, težavni nalogi, zapela je solzarsko himno: Mi pa ostanemo... se vlegla in kmalu je po tem nadčloveškem naporu kakor bi dejal Gogolj „tako čudovito sladko zaspala, kakor je to mogoče le onim srečnim ljudem, ki ne vedo, kaj so hemaroidi, bolhe in prerazburljive duševne zmožnosti“. — Poročilo o tej ekspediciji je stalo v „Edinosti“ dne 18. t. m. Klerikalcev ni in ni.

„Slovenec“ od 18. t. m. poroča: „Socialni kurz pri Sv. Ivanu pri Trstu se je vrlo dobro obnesel. Udeležencev kurza je bilo 50, drž. posl. dr. Krek je prišel z Dunaja in je dva večera tudi govoril itd. Poročilo končuje: poučni tečaj se ni vršil v „Narodnem domu“, ampak v lepi in praktični zgradbi „Obrtne in konsumne zadruga“. — Stvar je torej dognana, „Edinost“ ima prav, v „Narodnem domu“ ni bilo klerikalnega večera, zato tudi klerikalcev ni, to je vendar jasno. „Domovina“ je blamirana!

Svetovne vesti.

— Tolstoj trpi sedaj na hudi influenci. Zdravniki so mnenja, da je njegovo življenje vsled visoke starosti resno v nevarnosti.

— Umrl je v Belgradu minul teden znamenit srbski zgodovinar prof. in bivši naučni minister Stojan Bošković, star 76 let.

— Demonstracija v Zagrebu. Proti Rauchu se je vršila v četrtek na Ilici in na Jelačićevem trgu v Zagrebu velika demonstracija. Rauch je prišel zvečer iz nekega hotela in si je šel v glavno trafiko kupit cigar. To so ljudje opazili in brž se je nabrala velika množica ljudi na Ilici, ki so pričakali bana in ga spremljali po ulici s klici: apčuk Rauch, apčuk servus-društvo in peli: o ti moj avguštin! Ban je nato zginil v Dugi ulici v Mittelbachovo lekarno, ljudje so pa demonstrirali dalje. Muzica je rastla od minute do minute. Ban je med tem v lekarni naročil policijo, ki je prišla peš in na konjih ter s plosko sabljo neusmiljeno udrihala po vsakem, katerega je dosegla. Po Jelačićevem trgu je ostalo vse polno klobukov. Nekaj demonstrantov so tudi zaprli. O ranjenih ne poročajo hrvaški listi ničesar.

— Pesniku Heine-ju postavijo v Hamburgu na Nemškem spomenik. Nabranih je doslej okrog 50.000 K, zato se bo kmalu postavil spomenik temu največjemu nemškemu liriku.

— Učitelju Konečnemu na Moravskem, kateri je bil vsled klerikalnih denuncijacij odpuščen iz službe, so podarile češke učiteljske organizacije na Moravskem 10.000 kron. V Brnu prirede vsled te zadeve svobodomiselné stranke shod, na katerem bo govoril tudi Masaryk.

— Streljal je na soc. dem. državnega poslanca Pernerstorferja v veži uredništva „Arbeiterzeit.“ nek bivši trgovec z dragim kamenjem Pollak. Mož je ustrelil trikrat na Pernerstorferja, konečno pa še sam sebe v senca. Težko ranjenega Pollaka so prepeljali v bolnišnico. Pollak je nekoliko zmešan.

Društvene vesti.

— Trgovski koncert v Ptuj. Odsek „Slovenskega trgovskega društva Maribor“ v Ptuj, priredi dne 29. t. m. v prostorih Narodnega doma veliki koncert, pri kojem svira salonski orkester Slovenskega trgovskega društva v Mariboru. Med posameznimi godbenimi točkami pojejo domači ptujski pevci. Začetek koncerta točno ob 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K. Vabila so že razposlana. Ker ni mogoče vsem cenj. gostom estreči osebno z vabilom, pa tem potom vse uljudno vabimo. Pričakujemo mnogobrojnega poseta, ker bo vspored jako obširen in zanimiv. Preplačila se za dobrodelni namen hvaležno sprejmejo.

— Šmarsko-rogaško učiteljsko društvo zboruje dne 25. sušca t. l. ob eni uri popoldan v Šmarji po sledečem vsporedu:

1. Zapisnik,
 2. dopisi,
 3. razgovor o konferenčnih vprašanjih in
 4. slučajnosti.
- K obili vdeležbi vljudno vabi odbor.

— Iz Konjic. Čitalnica v Konjicah ima svoj letni občni zbor v čitalniški dvorani v soboto dne 28. marca 1908 ob 8. uri zvečer.

K mnogobrojni vdeležbi vabi odbor.

— Občni zbor ormoške čitalnice se vrši v nedeljo dne 29. marca t. l. ob pol 11. uri predpoldne v društveni sobi z vsporedom:

1. Poročilo predsedništva.
2. Poročilo tajnika.
3. Poročilo blagajnika.
4. Volitev novega odbora.
5. Slučajnosti.

Ormoška čitalnica 19. marca 1908.

— A. ad. tehn. društvo „Triglav“ je izvolilo nastopne gospode v svoj odbor za letni tečaj 1908: predsednik tov.: Šmid Konrad kand. iur., podpredsednik tov.: Zupančič Franj stud. tehn., tajnik tov.: Vrečko Vladimir stud. med., blagajnik tov.: Ogorevc Martin stud. med., knjižničar tov.: Hrovat Anton stud. med., gospodar tov.: Volavšek Josip stud. med., odb. nam. tov.: Dobrave Franjo cand. phil., revizorja tov.: Pirnat Josip cand. phil., Stanjko Mihael stud. iur.

X. izkaz prispevkov za „Sokolski dom“ v Celju:

Dr. Juro Vrbanič. Zagreb 30 K, Posojilnica v Pišecah 30 K, Zbirka pri odhodnici br. Leona v „Skalni kleti“ K 760 v, Gca Mara Zolnir nabrala pri odhodnici g. Drolca 10 K, Nabiralnik v Nar. domu K 1410, nabiralnik v gostilni „Mesto Gradec“ K 1178, Nabiralnik v Narodnem domu K 1849, Okrajna posojilnica v Ljutomeru 30 K, br. Bogumil Kajzelj je nabral po nabiralni poli 82 K, Južnostajerska hranilnica 300 K, Dolinar Ivan za poravnavo s K. A. 10 K, nabiralnik v Nar. domu K 1078, nabiralnik pri „Mestu Gradec“ K 842, nabiralnik v „Skalni kleti“ K 1447, nabiralnik v „Narodnem domu“ K 1637, Švarz Oton, Osek 6 K, Kunšek Anton v Radovljici nabral po nabiralni poli K 1540, nabiralnik pri „Mestu Gradec“ K 450, nabiralnik pri „Confidentiju“ K 644, nabiralnik v Narodnem domu K 829, dr. Hrašovec Juro, odvetnik v Celju 10 K, nabiralnik pri „Mestu Gradec“ K 2053, gospa Ivanka Diehl 5 K, gospica Dora Bergmanova v Žalcu nabrala po nabiralni poli K 18941, Hribar Dragotin, Ljubljana 10 K, dr. Serbec Janko, zdravnik v Celju 30 K, dr. Serbec Janko za zgubljeni stavo 10 K, br. Egid Vihar, prebitek od domače veselice 3 K, dr. Treo Dragotin, Gorica, III. obrok 50 K, Zbirka na občnem zboru K 704, Magdič Ivan, Ljubljana 2 K, Ogorevc Martin st., Konjice 5 K, dr. Hrašovec Juro, odvetnik v Celju 50 K, Kolenc Anton, veletržec v Celju, II. obrok 25 K, dr. Vrečko Josip mesto venca na grob g. Petra Majdiča st. 25 K, Sinkovič Jurij, mizar na Bregu pri Celju 5 K, dr. Božič Anton, kaz. zagovornik 5 K, gospa Anica dr. Kukovčeva nabrala na maškaradi za „zlato rudo“ K 6870, Telovadno društvo Sokol v Krškem 20 K, dr. M. Murko, univ. prof. v Gradcu 4 K, dr. Josip Barle, c. kr. notar v Kozjem 5 K, 8. g. Ivan Vrhovnik, župnik v Ljubljani 2 K, Posojilnica v Gornji Radgoni 20 K, Žensko tel. društvo Sokol v Sp. Šiški 10 K, Šepic Ivan, listni posestnik v Konjicah 25 K, dr. Chloupek in Anton Misja v Ljutomeru nabrala K 7050, dr. Josip Tominešek, prof. v Ljubljani 2 K, Telovadno društvo Sokol v Mariboru 50, Posojilnica v Žužemberku 20 K, Posojilnica v Konjicah 50 K. — Vsem darovalcem in nabiralcem sokolska hvala!

II. izkaz prispevkov „Sokola“ v Šoštanj:

Jos. pl. Jalits, Pulj 10 K, J. Dvornik 2 K, J. Rotnik 3 K, Družmirje, Fr. Svetič, Warta a. Eger 4 K, Ivan Rizmali 1 K, St. Jur ob Taboru, Fr. Pristovšek 1 K, E. Kukec 2 K, Malčka Virantova 50— K, A. Zagode 1 K, J. Virant 1 K, vsi v Žalcu, J. Kraigker 1 K, J. Berk 1 K, M. Voh 1 K, vsi iz Celja, V. Zager 1 K, Topolšica, Miha Kumer 1 K, Neimenovan 1 K, J. Lukman 10 K, J. Lukman nabral pri marjašu K 172, v domači posojilnici za „Sokola“ naloženi denar od kvartanja K 5250, neimenovan 10 K, nabiralnik pri Rajsterju K 650, nabiralnik pri Cerovšku K 630, Šaleška čitalnica (pred 2 leti gospa Kocuvan nabrala na čitalniški veselici) K 8750, Fl. Plevčak 60 vin., Jak. Klančnik 2 K, B. Kocjanc 1 K, nabiralnik pri Zupancu K 256, Fl. Plevčak 60 v, Viktor Paznik 5 K, Makso Hočvar 2 K, J. Koropec 2 K, posojilnica v Šoštanju 200 K, nabiralnik pri Cerovšku 4 K, nabiralnik pri Rajsterju K 760, nabiralnik pri Tajniku K 550, vesela družba pri Tajniku, obhajajoča godovanje župana Košana 5 K, Neimenovan 15 K, Neimenovan za vrnitev J. S. v Z. 2 K, vsi v Šoštanju, M. Krajncič 1 K, J. Kovač 1 K, Škale, Lj. Klemenčič, Praga, 10 K, Ivan Kočevar, deželni poslanec, Središče 10 K, dr. Fr. Mohorič, Ormož 5 K, Fr. Pahernik, Vuhred 10 K, Jožica Delakorda, St. Janž 3 K, Egid Vihar, Celje 2 K, Ivan Rebek, Celje 2 K, Fr. Berbuč, St. Florjan 1 K, Neimenovan 100 K, J. Košan 3 K, Fr. Stropnik 2 K, vsi v Družmirji, Mira Pac, Paka 1 K, J. Vajda 30 v, J. Armič 1 K, Cirila Jezovnikova 1 K, Dr. M. Podlesnik 10 K, nabiralnik pri Jezovniku K 650, vsi v Velenju, J. Stadler, Dunaj 10 K, Matej Bežan, Marenberg 3 K, F. K., Gradec 1 K, A. Pinter, Slov. Bistrica 1 K, Andrej Žuffa jun. Lipt. sv. Mikulaš 38 K, V. Druškovič 4 K, J. Dergas 52 v, vsi v Slov. Gradcu, Anka Pirc, St. Peter 2 K, H. Mravljak, 5 K, J. Ivanc 1 K, O. Veršič 1 K, vsi v Ljubljani. — Vsem velikodušnim darovalcem izreka iskreno hvalo in prosi za nadaljne blagotne prispevke.

Pripravljalni odbor.

Zvezna fiskarna v Celju

sprejme takoj marljivega učenca s primerno šolsko izobrazbo.

Novi lovski zakon

je ravno izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30. Založila Zvezna trgovina v Celju.

Velika manufakturna trgovina Karol Vanič, Celje, Nar. dom.

Moderno volneno in sukneno blago
v vseh barvah in kakovostih.

Perilno blago v velikanski izberi.
Izključno nizke cene.

Motor-kolo

znamke Puch 3 1/2 H. P. še jako dobro ohranjeno, se ceno proda. Naslov pove uprava „Domovine“.
201 1

Učenca

zdravega in krepkega sprejme takoj

Martin Grilec
kovaški mojster v Celju.
202 3-1

Veleposestvo

v Starivasi pri Vidmu na Štajerskem blizu Krškega, obstoječe s petero hiš, obširnimi vrti, veliko travnikov, njiv in hoste, poleg več obširnih vinogradov z novimi nasadi in zidanicami, vse v prav dobrem stanju, se bode na drobno in tudi na željo kupca več skupaj prodalo.

Razprodaja se prične **31. sušca 1908** in tako naprej do popolne razprodaje.
203 2-1

Anton Mausar, veleposestnik.

2 učenca

sprejme takoj **Maks Hierländer**, svečar in medicar v Brežicah. 181 5-5

Trgovski učenec

z dobrimi šolskimi spričevali, se sprejme v trgovini mešanega blaga

Slavinec & Šeleker

Šmartno pri Litiji, Kranjsko.
194 3-3

Kupujte narodni kolek!

SUKNA

in modno blago za obleke priporoča tirma

R. Kocian

tovarnica za sukno

v Humpolcu

na Češkem.

Tvorniške cene. { Vzorci franko.

Milan Hočevar — Celje

Glavni trg št. 10

Priporoča za nakup bližajočih se velikonočnih praznikov:

popolnoma sveže in prve kakovosti rožne, civebe, grozdjice, mandelne, pignole, lešnike, fige, rožice, bosanske češpije, arancine, citronado, čokolado, strd, maslo, pristno svinjsko mast, pšenično moko vseh števil, izvraten čaj, rum, konjak, slivovko, vinsko žganje, brinjevec in vse druge vrste žganja.

Vse vrste vrtnega in poljskega semena, rafije, galice žvepla, bartelnovo klajno apno, kakor tudi vse vrste cerkvenih sveč, kadilo in olijčno olje Rogaško in Radajsko kisel vodo in tudi vse druge mineralne vode.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

MARIBOR! MARIBOR!

M. BERDAJS

najstarejša trgovina s semeni priporoča svojo veliko zalogo raznih vrst deteljnega, travnega, vrtnarskega in gozdnega semena po nizki ceni.
180 12-5

Glavna zaloga za Barthelnovo klajno apno.

Glavna zaloga poljskega gipsa, najboljšje sredstvo za polje in travnike.

Častno priznanje Mariborske poljedelske razstave 1885.

MARIBOR! MARIBOR!

Prodajo

se prostovoljno tri skoraj popolnoma nove hiše z primerno obsežnimi vrtovi v sredini jako prometnega trga Savinjske doline.

Poslopja so primerna za vsako obrt. Manjša hiša posebno za penzioniste.

Plačilni pogoji jako ugodni. — Ponudbe pod šifro „Savinja“ upravnistvu tega lista.
191 3-3

GOSTILNA

V „NARODNEM DOMU“ V CELJU

197 3-3

se odda s 1. junijem 1908 pod ugodnimi pogoji v najem.

Natančnejši pogoji se izvejo pri „POSOLJNICI V CELJU“, katera sprejema tudi ponudbe do dne 10. aprila 1908.

Savinski liker

preiskan in preizkušen na ces. kr. poljedeljskem preizkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepčilni napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke

VINCENC KVEDER žalec v Savinski dolini, Štajersko.

13 180-30

Nova vinska postava

v obliki plakata dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčge za potovanje, taške za v roko, palice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.